

Paikkatietoasiain neuvottelukunnan toimikauden 2019-2022 6. kokous

Aika: keskiviikkona 21.4.2021 klo 13.00–16.00

Paikka: Etäkokous/Teams

Neuvottelukunnan 6. kokous

Tiedotusasia (T)

Keskusteluasia (K)

Päätösasia (P)

Osallistujat:

Puheenjohtaja

Mari Laakso, maa- ja metsätalousministeriö

Neuvottelukunnan jäsenet

Saku Härkönen, ympäristöministeriö

Antti Kahra, Geologian tutkimuskeskus

Heli Laaksonen, Maanmittauslaitos

Anna-Maija Marttila, valtiovarainministeriö

Maaria Mäntyniemi, liikenne- ja viestintäministeriö

Matti Pesu, Väylävirasto

Pasi Piela, Tilastokeskus

Tarja Riihisaari, Ilmatieteen laitos

Mirja Ruutu, Espoon kaupunki (Kuntaliiton nimeämä)

Riitta Teiniranta, Suomen ympäristökeskus

Pekka Sarkola, OSGeo Suomi ry, ProGis ry, GeoForum ry

Laura Valojärvi, FLIC

Antti Vertanen, maa- ja metsätalousministeriö

Sihteeristö

Jari Reini, Maanmittauslaitos

Minna Veseloff, Maanmittauslaitos (siht.)

Poissa

Ari-Pekka Dag, sisäministeriö

Marko Grönholm, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos

Krista Heinonen, puolustusministeriö

Anu Henriksson, työ- ja elinkeinoministeriö

Eliisa Lotsari, Fiuginet

Asialista

1. Kokouksen avaaminen ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13:05. Puheenjohtaja esitti asialistaan muutosta käsittelyjärjestykseen niin, että asialistan kohta 6 käsitellään kohdan 4 jälkeen. Muistioon asiat kirjataan kuitenkin asialistalla olevassa järjestyksessä. Mirja Ruutu ilmoitti sukunimensä vaihtuneen Metsälästä Ruutuun. Sihteeristö kirjaa vaihtuneen sukunimen kokousmateriaaliin ja yhteystietoihin. Kokouksen asialista hyväksyttiin.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen (P)

3. Tour-de-table

3.1 Kunkin organisaation paikkatietokuulumiset lyhyesti (T)

Maanmittauslaitoksen edustaja Heli Laakso kertoi, että Kuntafoorumin pohjalle on perustettu [Paikkatietojen kuntafoorumi](#) (PAKU). PAKU toimii kohtauspaikkana paikkatietoasioissa kuntien ja valtionhallinnon välillä. PAKU ei ole päätöksentekuelin eikä siellä tehdä linjauksia kehityshankkeiden toiminnasta.

Ilmatieteen laitoksen edustaja Tarja Riihisaari kertoi, että arvokkaiden tietoaisteistojen, high value datasets määritelmiä on odotettu, mutta niitä ei ole vielä saatu komissiolta.

Geologian tutkimuskeskuksen edustaja Antti Kahra kertoi, että laitoksen strategiavälitarkastus on tulossa. Arkkitehtuuryötä käynnistellään myös paikkatietoihin liittyen. Paikkatietoja ollaan siirtämässä pilvipalveluihin. GTK:n pääjohtajan valinnasta ilmoitetaan 22.4.

OSGeo Suomi ry:n edustaja Pekka Sarkola kertoi, että 21.4. järjestetään OSGeo Finlandin vuosikokous ja jos osallistuminen kiinnostaa, voi ilmoittautua suoraan Sarkolalle. FOSS4G Suomi -tapahtuma tullaan järjestämään 14.9.2021.

FLIC:n edustaja Laura Valojärvi kertoi, että FLIC järjestäytyi teknologiateollisuuden toimialaryhmäksi. 20.4. järjestettiin ensimmäinen tapaaminen toimialaryhmän kesken. Uudesta järjestäytymisestä huolimatta toiminta ja tavoitteet jatkuvat ennallaan.

Ympäristöministeriön edustaja Saku Härkönen mainitsi neljä ajankohtaista kuulumista. 1. Ryhti-hankkeeseen liittyen SYKE kilpailutti tietojärjestelmä- ja varanto-osion toteutuksen. Konsortio on nyt valittu ja määrittelytyö pääsee käynnistymään. 2. Maaliskuun lopulla pidettiin kunnille ja järjestelmätuottajille iltapäivätyöpaja liittyen kuntien ja ympäristötoimen rajapintoihin ja kuvauksiin. Työpajassa saatiin hyviä ajatuksia, mihin rakennetun ympäristön tietomallityötä voisi lähteä viemään. 3. Luonnonsuojelulain kokonaisuudistus on käynnissä. Luontotiedon arkkitehtuurissa nykytila ja periaatetason tavoitela on jo hahmoteltu. 4. Tiedonhallintalakiin liittyen on pohdittu, että usean viranomaisen välillä tapahtuva tietojen luovutus pitäisi määritellä ministeriöiden välillä.

Suomen ympäristökeskuksen edustaja Riitta Teiniranta lisäsi Härkösen puheenvuoroon liittyen, että edellä mainittuja arkkitehtuuritöitä voisi joskus esitellä PATINE:lle. RYHTI-hankkeesta voitaisiin pitää esittely, kun asiat on edenneet.

SYKE:ssä on alkanut SYTYKE-hanke (SYKE:n ympäristötiedonhallinnan kokonaisuuden modernisointi). Hankkeen tavoitteena on myös tietojärjestelmien ja tietovarantojen kehittäminen. SYTYKE-hankkeestakin voisi pitää esityksen jossakin PATINE:n kokouksessa.

4. Tilannekatsaus Tilasto- ja paikkatietojen integrointiverkoston toiminnasta (T/K)

Pasi Piela piti esittelyn Tilasto- ja paikkatietojen integrointiverkoston toiminnasta. Uudessa kansallisessa integrointiverkoston toiminnassa on pohjana Tilastokeskuksen ja Maanmittauslaitoksen yhteistyöryhmä. Pohdinnassa on ollut yhteistyön laajentaminen muihinkin organisaatioihin. Verkostokysely järjestettiin 14.8.-10.9.2020.

Nykytilassa organisaatiot toimivat pitkälti siilloissaan ja toiminnassa on paljon päällekkäisyyksiä. Tavoitetilassa eri toimijoiden roolit on yhdessä määritelty ja roolit antaa mahdollisuuden keskittyä selkeämmin kunkin omaan osaamisalueeseensa. Tarvitaan tarmokkaampaa yhteistyötä etenkin tilastot ja paikkatiedot kokonaisuudessa.

Verkoston toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen sekä suunnittelee ja päättää toimintamallinsa yhdessä. Työvälineenä kokonaisarkkitehtuuri(mainen) lähestyminen kokonaisuuteen kuuluvien asioiden määrittelymiseksi.

Kick-offissa nousseita teemoja olivat muun muassa tilastotiedon visualisointi kartalle, geokoodauspalvelu ja aluejakojen moninaiset tulokulmat. Tilastokeskuksen Teams on perustettu jäsenille ja siihen voivat kiinnostuneet osallistua.

Reini mainitsi myös GeoE3-projektin, jossa Tilastokeskus on myös mukana. Hankkeen tavoitteena on csv-aineistojen yhdistämistä paikkatietoihin.

5. Avoimen datan direktiivin kansallinen täytäntöönpano ja täytäntöönpanosäädökset (T/K)

5.1 Arvokkaat tietoaineistot (T/K)

Laakso kertoi, että 19.4. pidettiin tiedon hyödyntämisen jaoston kokous, missä Riitta Autere kertoi, että arvokkaisiin tietoaineistoihin liittyen ei ole saatu komissiolta lisätietoa. Kansallista lainsäädäntöä lähdetään edistämään ilman tätä tietoa ja tarvittaessa tehdään täydentävää lainsäädäntöä myöhemmin.

5.2 Avoimen data direktiivi (T/K): Dynaaminen data:

Laakso kertoi, että FinnRef-verkoston satelliittipaikannusdata on todettu direktiivin mukaiseksi dynaamiseksi dataksi. Direktiivin mukaan sen pitäisi olla saatavilla rajapintojen kautta välittömästi keräämisen jälkeen tai useana kerrallaan ladattavana tiedostona. Koska satelliittipaikannusdata on direktiivin mukaista tiheästi päivittyvää dataa, sitä voidaan jakaa ja periä siitä kohtuullinen tuotto. Aiheesta käydään parhaillaan keskustelua MML:n kanssa. Tarkoituksena olisi saada aineisto jaettavaksi viimeistään vuoden 2022 alusta alkaen. Tarjoamalla paikannusasemien dataa mahdollistetaan uutta liiketoimintaa.

Tarja Riihisaari totesi, että bulk download, joka on uusi lisävaatimus INSPIRE:en verrattuna, tuottaa laitokselle lisäkustannuksia.

5.3 Tiedonhallintakartta (T/K):

Laakso kertoi Tiedonhallintakartasta. Tällä hetkellä monet virastot miettivät, millaisia tietovarantoja kirjataan ja mitkä ovat yhteisiä. Mikä on INSPIRE-aineistojen rooli Tiedonhallintakartassa, pitäisikö niiden näkyä siellä?

Antti Vertanen kertoi, että perusajatus on tiedonhallinnan parantaminen. Valtiovarainministeriön vastuulla on ylläpitää julkisen hallinnon tiedonhallintakarttaa yhteisten tietovarantojen yhteentoimivuuden edistämiseksi. Tiedonhallintakartan ylläpidettäviä tietoaineistoja ovat tietovarannot, tietojen luovutus sekä tehtävät ja toimijat. Tietojen luovutuksessa kuvataan luovutusveloitteet ja tietojen saantioikeudet sekä luovutusmenettelyt, -muodot ja -tavat. Tehtävissä ja toimijoissa listataan tehtävät, joissa tietovarannon tietoja hyödynnetään ja joissa tietovarantojen tiedot muodostuvat sekä tehtävästä vastaavat toimijat.

Vertanen mietti, miten INSPIRE saadaan näkyviin taulukoissa ja kehotti muidenkin pohtivan asiaa sekä ministeriöissä että virastoissa.

Härkönen kertoi, että ympäristöministeriössä tiedonhallintakarttaa on jo työstetty. Pohjatyö perustuu säädöksiin, ja siellä on mukana vain ne tietovarannot ja tiedonsiirrot, jotka on säädöksissä osoitettu. Ympäristöministeriön hallinnon alalla sellaistaakin tietoa liikkuu paljon virastojen välillä, mitä ei ole erikseen säädöksissä määritelty.

Härkönen kertoi myös, että itse rakennelmaan ei tällä hetkellä pysty määrittämään, mitkä ovat INSPIRE-aineistoja. Siihen voidaan vain ilmoittaa, että näissä aineistoissa on INSPIRE-tietoja mukana.

Valtiovarainministeriön edustaja Anna-Maija Marttila kertoi, että heilläkin karttaa on työstetty, mutta mukana ei ole paikkatietovarantoja. He ovat tehneet samoja havaintoja kuin Härkönen. Vuonna

2020 tehtiin tiedonhallintakartasta ensimmäinen versio ja sitä läpikäydessä on nyt todettu, että muutoksia vielä vaaditaan.

Sovittiin, että aiheesta tuodaan tietoa PATINE:n kokouksiin, kun asia etenee.

6. INSPIRE-toimeenpano

6.1 Ajankohtaisia uutisia INSPIRE MIG-T kokouksesta 15.-16.4.2021 (T/K)

Reini esitteli MIG-T:n kokouksessa käsitellyjä aiheita ([kokousmuistio](#)).

Työohjelmaa 2021-2024: Neljä aktiviteettia, joista Suomesta SYKE mukana yhdessä (Need driven data prioritisation). Jos joku jäsenistä on kiinnostunut osallistumaan johonkin ryhmään, voi ottaa yhteyttä sihteeristöön. Maanmittauslaitoksessa vielä mietitään myös osallistumista.

Hyvät käytänteet: työryhmässä on tarkoitus löytää hyviä tapoja toteuttaa lataus- ja katselupalveluita. Nämä ovat vaihtoehtoja toteutukselle. Tällä hetkellä on kolme hyvää käytännettä valmisteilla. OGC API Features -käytännettä päivitetään validoinnin ja koordinaattijärjestelmän suhteen.

Komission aktiviteetteja: INSPIRE-direktiivin evaluointi on tehtävä tammikuun alkuun 2022 mennessä. Työ on Suomessa jo käynnissä, siihen liittyy asialistan kohta 6.2.

Arvokkaat tietoaineistot: aineistot pyritään saamaa ilmaiseksi ladattaviksi API:n kautta. Aiheesta keskustellaan Open data committeessa, jonka jälkeen tulee julkinen konsultaatio.

6.2 INSPIRE Evaluation Form (T/K)

Komissio on konsultin avulla valmistellut tilannekatsaukset jäsenmaittain. Tilannekatsaus sisältää taustaa INSPIRE-sihteeristön palveluista, ja toiminnasta sekä teknistä faktaa miten palvelut ovat kehittyneet vuosien varrella. Reini esitteli Suomen raportin. Raporttia täydennetään jäsenmaissa ja se palautetaan komissiolle viimeistään 26.4. Sihteeristö ottaa vielä vastaan kommentteja ja raportin voi saada luettavaksi pyydettyäessä.

7. Paikkatietopoliittinen selonteko (T/K)

Laakso piti esityksen Paikkatietopoliittisen selonteon tilanteesta. Asialistan kohdassa 5.2 käsitelty FinnRef-datan jakelu oli Paikkatietopoliittisen selonteon yksi toimenpide.

Toinen toimenpide on osoitetietojärjestelmän toteuttaminen. Kaksi viikkoa aiemmin asetettiin lain-säädäntötyöryhmä, jossa ovat mukana keskeiset toimijat. Nämä tahot ovat pitkälti samoja, kuin strategisessa ohjausryhmässä. Maanmittauslaitos on muodostanut lisäksi kuntaedustajista muodostuvan asiantuntijatyöryhmän teknisten kehitysten ja muiden valmiuksien huomioonottamiseksi. Työ etenee hyvin, vaikka kokonaisrahoitus on edelleen auki.

8. Muut asiat

10.1 Seuraava kokous

Seuraavan kokouksen ajankohdaksi sovittiin 3.6. klo 12-14